

Тож кожному волонтеру висловлюємо величезну подяку за допомогу українським військовим, за небайдужість, за щирі серця, за натхнення та турботу!

### Джерела та література

1. Маленький переселенець із Покровська збирає гроші на броніки та тепловізор для захисників свого міста. 2 + 2. 08.11.2022. URL: <https://2plus2.ua/zateryannyj-mir/novyny/malenkiy-pereselenec-iz-pokrovska-zbrae-grosi-na-broniki-ta-teplovizor-dlya-zahisnikiv-svogo-mista>

2. Перша Всеукраїнська зоозахисна премія: в Україні відзначили 20 волонтерів, що рятують тварин під час війни. ДМ. ЗМІ для змін. 09.02.2023. URL: <https://cs.detector.media/community/texts/185180/2023-02-09-persha-vseukrainska-zoozakhysna-premiya-v-ukraini-vidnazyly-20-volonteriv-shcho-ryatuyut-tvaryn-pid-chas-viyny/>

3. Бірюкова Н. Цих тварин рятує під час війни Світлана Остапкова з Мирнограда. У її притулку зараз 250 хвостиків. Свої. CITY. 10.02.2023. URL: <https://svoi.city/articles/264929/pristik-dlya-tvarin-u-mirnograd>

*Селецька Жанна, Сагло Катерина*

*Науковий ліцей міжнародних відносин II–III ступенів*

*Університету митної справи та фінансів*

## ДІЯЛЬНІСТЬ ДОБРОВОЛЬЦІВ-ПАРАМЕДИКІВ НА ПЕРЕДОВІЙ У РАЙОНАХ ПРОВЕДЕННЯ АТО / ООС

*Ключові слова:* парамедики, війна, Україна.

*Keywords:* paramedics, war, Ukraine.

Актуальність цієї теми визначається тим, що діяльність парамедиків у зоні АТО / ООС викликає значний суспільний інтерес, оскільки переважна більшість парамедиків були добровольцями, які прагнули рятувати життя тих, хто захищає територіальну цілісність і суверенітет держави, громадянами якої вони є. Зі словом «добровольці» у кожного із нас асоціюється «солдат», «військовий», «військовослужбовець», але мало хто задумувався над тим, що «доброволець» – це і парамедик, і волонтер, і військовий капелан-душпастир. Якби не медики-добровольці, то українські добровольчі батальйони були б деморалізовані, як і більшість кадрових військових Збройних Сил України на початку 2014 р. Порятунком медиками українських солдатів став не тільки психологічною підтримкою, але і психологічною мотивацією не служити, а захищати свою Батьківщину. Парамедики-добровольці стали тією силою, яка вселила впевненість у добровольчі батальйони, а згодом регулярні та мобілізовані підрозділи української армії. Парамедики проявили себе в тому, що рятували не одне життя військового солдата Збройних Сил України АТО / ООС протягом 2014–2022 рр., але і зберегли життя – людини, яка мала дружину, доньку чи сина, брата чи сестру, матір та батька. Однією із людських цінностей, яку кожної хвилини мали парамедики у своїй голові та душі, – це порятунок життя людини, яка готова була віддати своє життя за незалежність і територіальну цілісність України та її громадян.

Метою публікації є дослідження діяльності добровольців-парамедиків на передовій у районах проведення АТО / ООС на основі спогадів як історичних джерел.

Означена проблема переважно розкривається українськими журналістами в різних онлайн-статтях, що і є свідченням актуальності дослідження цієї проблеми. Хотілося б зазначити внесок у висвітлення питання соціальної мережі Фейсбук на сторінці Всеукраїнської спілки парамедиків. Серед науковців-істориків хотілося б виділити В. Шатила, який у статті подає аналіз діяльності парамедиків на території АТО / ООС у Донецькій та Луганській областях.

Добровольці-парамедики надавали медичну допомогу хірургічного характеру солдатам, які мали травми і захворювання серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, дихання, інфекційні захворювання, сечостатевої та нервової системи [7; 16, 14; 3]. Українські військовослужбовці зони АТО / ООС отримували від парамедиків стоматологічну, неврологічну, психіатричну й медико-психологічну допомогу, а також проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів [15].

Лікували парамедики і гострі респіраторні захворювання, серед яких були гострий бронхіт, отит, пневмонія, дистонія, артрит, герпес, міозит, дискінезія жовчовидільних шляхів, неврит, кон'юнктивіт, дерматит і ГРЗ [2; 13]. Дуже часто військовослужбовці Збройних Сил України із забоями різних органів, вивихами, забійними інфікованими ранами, побутовими травмами кінцівок, розтягненням зв'язок, укусами кліща та бджоли, захворюваннями стопи, сонячними та вогневими опіками, ячменем повік, ринітом, фарингітом, отитом, гастритом, виразкою шлунку, простатитом, пневмонією, ларингітом, лишаєм, фурункулами, діареєю, захворюваннями органів системи дихання та гострим зубним болем зверталися до парамедиків за медичною допомогою [4; 17]. В умовах обстрілу в зоні укриття на території АТО / ООС парамедики надавали медичну допомогу пораненим військовослужбовцям, які мали кровотечі, відкриті ушкодження грудної клітини, пошкоджені органи дихання; накладали шини на переломи, перев'язували рани на кінцівках, обробляли місця опіків, вводили до організму пораненого знеболюючі та антибіотики з польової аптечки, вживали необхідних заходів для запобігання розвитку шокowego стану або надавали допомогу під час шоку [1; 12].

Парамедики здійснювали тактичну немедичну або медичну евакуацію поранених, проводили лікування кульових та осколкових поранень, щелепно-лищевої ділянки, лор-органів, органів зору, шиї, органів грудної клітки, живота, таза і тазових органів (переломи кісток таза), ушкодження сигмоподібної, прямої кишки, сечового міхура, калитки, статевого члена, магістральних судин нижніх та верхніх кінцівок, голови та шиї, м'яких тканин кінцівок і переломи кісток [5; 10]. Крім надання медичної допомоги пораненим військовослужбовцям, парамедики займалися витягуванням, винесенням, волочінням та переміщенням постраждалого солдата шляхом евакуації пораненого з сектору обстрілу до сектору укриття [8; 4]. Ще парамедикам доводилося брати участь у супроводі під час транспортування пораненого із загрозою повторної зупинки серця та в стані коми [11; 18]. Проводилися санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи серед військовослужбовців, медична розвідка району дислокації військових, пропаганда гігієнічних знань і здорового способу життя серед особового складу, збирання, винесення (вивезення) поранених і хворих з поля бою, завантаження на транспорт і вивантаження з нього поранених солдат, відтягування тяжкопоранених в укриття, ви-

тягування поранених солдатів із бойової техніки, перенесення та сортування поранених [9; 12].

Отже, дослідивши спогади добровольців-парамедиків, було з'ясовано, що діяльність добровольців-парамедиків на передовій у районах проведення АТО / ООС визначається різними видами медичної, психологічної та профілактичної допомоги в різних умовах, а також переміщенням поранених солдатів.

### Джерела та література

1. За чотири роки на фронті колишня юристка врятувала майже 800 українських військових. *Армія Inform*. 14.10.2021. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/10/14/za-chotyry-roky-na-fronti-kolyshnya-yurystka-vryatuvala-majzhe-800-ukrayinskyh-vijskovykh/>
2. У АТО загинула українська розвідниця та стрілець-парамедик Анастасія Горбачова із позитивним «Ліса». 10.08.2015. URL: <http://www.volynpost.com/news/55136-u-ato-zagynula-ukrainska-rozvidnycia-anastasiia-gorbachova-iz-pozyvnyum-lisa-foto>
3. Війна жіночими очима. 12 історій жінок-військовослужбовців ЗСУ, медиків, добровольців. *Міністерство оборони України*. URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/genderni-pitan-nya-u-sferi-bezpeki/vijna-zhinochima-ochima-12-istorij-zhinok-vijskovosluzhbovcziv-zsu-medikiv-dobrovolcziv.html>
4. Парамедик Дар'я Зубенко: Хтось має бути тилом. *Інтерв'ю з України*. 29.09.2017. URL: <https://rozmova.wordpress.com/2017/10/26/dariya-zubenko/>
5. Івахник Алла – жінка-військовослужбовець, автор віршів. *Новини ветеранів зі всієї України*. URL: <http://nova.net.ua/vivahnyk-alla-zhinka-viiskovosluzhbovets-avtor-vmirshiv-ta-tekstiv-pisen/>
6. У Дніпрі попросилися з ветераном АТО Олексієм Кавлаком, який загинув під час вибуху авто. *УНІАН*. 16.09.2021. URL: <https://www.unian.ua/society/u-dnipri-poproshchalisya-z-ve-teranom-ato-oleksiyem-kavlakom-yakiy-zaginuv-pid-chas-vibuhu-avto-foto-video-novini-dnipra-11547805.html>
7. Муратова А. «Поруч лежав загиблий, а ми вже мали ховатися в укриття» – інтерв'ю з учасницею війни на Донбасі. *Суспільне. Новини*. 14.10.2021. URL: <https://susplne.media/171847-poruc-lezav-zagiblij-a-mi-vze-mali-hovatisa-v-ukritta-intervu-z-ucasniceu-vijni-na-donbasi/>
8. Анна Кузьмінчук – випускниця КПІ, учасниця АТО, молода мама. *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*. URL: <https://kpi.ua/1706-4>
9. Спогади Матяша Олександра. URL: [https://ipress.ua/articles/oleksandr\\_matyash\\_pro-ve-teranskuu\\_biznes\\_hochu\\_shchob\\_napys\\_made\\_in\\_ukraine\\_buv\\_garantiiyu\\_yakosti\\_250535.html](https://ipress.ua/articles/oleksandr_matyash_pro-ve-teranskuu_biznes_hochu_shchob_napys_made_in_ukraine_buv_garantiiyu_yakosti_250535.html)
10. Учасниця конкурсів краси захищає Україну: фото найкрасивішої дівчини на фронті. *РБК-Україна*. 07.10.2020. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/styler/uchastnitsa-konkursov-krasoty-zashchishchaet-1601997725.html>
11. Спогади Михайлової Катерини. URL: [https://zaxid.net/ya\\_takiy\\_zhe\\_boyets\\_yak\\_inshi\\_n1432385](https://zaxid.net/ya_takiy_zhe_boyets_yak_inshi_n1432385)
12. Врятував сотні людей: в Маріуполі попросилися з парамедиком-добровольцем. *Апостроф*. 10.02.2020. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/2020-02-10/spas-sotni-lyudej-v-mariupole-poproshchalis-s-paramedikomdobrovolcem-foto/188058>
13. Тайра – командир «ангелів». Юлія Паєвська та її шлях із Майдану у фронтові парамедика, а звідти на Invictus Games (спогади Паєвської Юлії). *Новинарня*. 04.03.2020. URL: <https://novynarnia.com/2020/03/04/taura/>
14. Онщенко О. Українське громадянство. По совісті. *ZN.UA*. 17.02.2017. URL: [https://zn.ua/ukr/personalities/ukrayinske-gromadyanstvo-po-sovist-\\_.html](https://zn.ua/ukr/personalities/ukrayinske-gromadyanstvo-po-sovist-_.html)
15. «У бійця зупинилося серце. Ми робили все» – як американка Дженніфер Маллі рятує воїнів ЗСУ на передовій. *Перший добровольчий мобільний шпиталь імені Миколи Пирогова*. URL: <http://www.medbat.org.ua/uk/category/zmi-pro-nas/>

16. Парамедик Тетяна Скиртач: «Хлопців з передка привозиш, а тобі кажуть: “Ви їх що, помити не могли?” Це говорять у військовому госпіталі». *Український легіон*. URL: <https://ukraine-legion.org.ua/ato/paramedyk-tetyana-skyrtach-hloptsiv-z-pe/>

17. Спогади Черногуз Ярини. URL: <https://stopcor.org/tag/ato/>

18. Спогади Цепуха Сергія. Волинська обласна державна адміністрація. URL: <https://voladm.gov.ua/article/serpen/>

**Прончук Ольга, Клапатнюк Богдан**  
*Відокремлений структурний підрозділ*  
*«Боярський фаховий коледж НУБіП України»*

## УКРАЇНА ТА ПОЛЬЩА: ДОСВІД СУСІДСТВА

**Ключові слова:** відносини Польщі та України, історичні події 20 століття, Польща, Європейський Союз, східна політика, Східна Європа, Україна.

**Keywords:** *relationsbetween Polandand Ukraine. historical eventsof the 20th century, Poland, European Union, Eastern policy, Eastern Europe, Ukraine.*

Рік, що минув, виявився справжнім випробуванням для України. Адже повномасштабне російське вторгнення розділило новітню історію держави на «до» і «після». Співіснування двох народів, інтереси яких у багатьох питаннях перетиналися, вилилося у криваве протистояння. У цій виснажливій боротьбі дуже важливо мати підтримку. А оскільки Республіка Польща, яка сама нерідко потерпала від агресивних дій Росії, є найближчим союзником України, варто дослідити, наскільки змінилися українсько-польські відносини за більш ніж рік великої війни [5].

На прикладі сучасних українсько-польських відносин можна помітити, що вони розвиваються під впливом міркувань безпеки та обопільного прагнення до більш тісної співпраці, і належать до категорії стратегічного партнерства. Але їм не вдалося уникнути низки непорозумінь і конфліктів. Сусідство із величезним потенціалом залишається вразливим через зміни регіонального середовища, внутрішні політичні процеси і через частково невдале комбінування інтересів та ідеалів обох сторін.

Для української зовнішньої політики періоду першого десятиріччя незалежності характерне декларування значної кількості стратегічних партнерів, що не відповідало реаліям відносин. Глибина стратегічного партнерства між Польщею та Україною походить від спільного розуміння безпекових викликів та загроз у Східній Європі. Незважаючи на те, що Польща та Україна знаходяться у різних стратегічних умовах – Польща, на відміну від України, є членом ЄС і НАТО, – обидві вони розглядають питання безпеки як найважливіші на порядку денному двосторонніх відносин. Також важливо оцінити міцність економічного співробітництва обох країн, адже Польща є другим найбільшим торговельним партнером України, а Україна посідає чотирнадцяте місце серед найбільших торговельних партнерів Польщі. Потенціал розвитку двосторонньої торгівлі залишається величезним і може стати основою поглиблення взаємозалежності [3]. Угода про асоціацію, укладена між Україною та ЄС, надає додаткових імпульсів та просто-